P9_TA(2021)0483

Cilvēktiesību stāvoklis Kamerūnā

Eiropas Parlamenta 2021. gada 25. novembra rezolūcija par cilvēktiesību stāvokli Kamerūnā (2021/2983(RSP))

(2022/C 224/12)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Kamerūnu, jo īpaši 2019. gada 18. aprīļa rezolūciju [1],

— ņemot vērā ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja 2021. gada 5. novembra ziņojumu par stāvokli Kamerūnā un ES ziņojuma par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē 2020. gadā 2021. gada 21. jūnija ziņojumu par Kamerūnu,

— ņemot vērā ĀKK un ES Partnerattiecību nolīgumu (Kotonū nolīgums),

— ņemot vērā 1948. gada Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā 1966. gada Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

— ņemot vērā Konvenciju par bērna tiesībām, ko Kamerūna ratificēja 1993. gadā,

— ņemot vērā 1981. gada jūnija Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartu,

— ņemot vērā Kamerūnas Republikas konstitūciju,

— ņemot vērā Reglamenta 144. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,

A. tā kā sākotnēji miermīlīgos protestus, uz kuriem aicināja Kamerūnas Angļvalodīgās pilsoniskās sabiedrības konsorcijs un kuri bija vērsti pret federālās valdības īstenoto Kamerūnas angļvalodīgo reģionu marginalizāciju 2016. gadā, valsts iestādes apspieda ar ekstrēmu vardarbību, tādējādi uzkurinot atbalstu separātismam un vairāku tādu separātistu kaujinieku grupu izveidošanos, kas prasa izveidot jaunu valsti Ambazoniju, un izraisot asiņainu militāro konfliktu;

B. tā kā dialogs ir miera priekšnoteikums un prezidenta *Paul Biya* valdība ir konsekventi noraidījusi tiešas sarunas ar jebkādiem separātistu līderiem no angļvalodīgajiem reģioniem;

C. tā kā Kamerūna saskaras ar vairākām vienlaicīgām politiskām un drošības problēmām, tostarp *Boko Haram* draudiem tās Galējo Ziemeļu reģionā un iekšēju bruņotu separātistu sacelšanos, kas gandrīz 5 gadus ilgst angļvalodīgajos Ziemeļrietumu un Dienvidrietumu reģionos;

D. tā kā angļvalodīgie skolotāji un juristi 2016. gadā Ziemeļrietumu un Dienvidrietumu reģionos rīkoja miermīlīgus streikus un demonstrācijas, iebilstot pret Francijas tiesību sistēmas un valodas uzspiešanu tiesās un skolās, kas izraisīja krīzi; tā kā bruņotajā konfliktā, kas ilgst kopš 2017. gada, ir nogalināti tūkstošiem cilvēku un tas ir izraisījis īstu humanitāro krīzi Kamerūnas angļvalodīgajos reģionos;

E. tā kā līdz šim dzīvību ir zaudējuši vairāk nekā 3 000 civiliedzīvotāju un simtiem drošības spēku locekļu; tā kā Kamerūnā notiekošā konflikta dēļ iekšzemē pārvietoti vairāk nekā 1 miljons cilvēku; tā kā vairāk nekā 2,2 miljoniem cilvēku ir vajadzīga humānā palīdzība un vairāk nekā 66 000 cilvēku ir meklējuši patvērumu kaimiņvalstī Nigērijā; tā kā Kamerūnā ir vairāk nekā 447 000 bēgļu un patvēruma meklētāju; tā kā šīs krīzes ietekme skar arī Kamerūnas Rietumu reģionu un Piekrastes reģionu;

---

[1] OV C 158, 30.4.2021., 7. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 25. novembris

F. tā kā Kamerūnas valsts neievēro tiesiskumu un neatkarīgi novērotāji, tostarp *Human Rights Watch* un *Amnesty International*, ir jau iepriekš dokumentējuši militārās tiesvedības procesus, kuriem konstatēti nopietni materiālie un procesuālie trūkumi un kuros nopietni apdraudēta nevainīguma prezumpcija, tiesības uz pienācīgu aizstāvību un tiesvedības un tiesu varas neatkarība kopumā;

G. tā kā sadursmes starp angļvalodīgo separātistu bruņotajiem grupējumiem un valdības drošības spēkiem kļūst arvien biežākas un smagākas; tā kā nevalstisko bruņoto grupējumu un lokdauna dēļ skartajos reģionos ir ievērojami traucēta arī humanitārā palīdzība, tāpēc cilvēki šajos reģionos ir ļoti nenodrošināti ar pārtiku un desmitiem tūkstošu cilvēku nav piekļuves vitāli svarīgai veselības aprūpei; tā kā humanitāru apsvērumu dēļ tika pieļauti vien daži lokdauna izņēmumi, tāpēc tika būtiski traucēta palīdzības izdalīšana; tā kā ANO aģentūras ir bijušas spiestas apturēt humānās palīdzības darbības, neraugoties uz neaizsargātības palielināšanos Covid-19 pandēmijas dēļ;

H. tā kā civiliedzīvotāji vissmagāk cieš no vardarbības un konflikta starp valdību un separātistu spēkiem un lielākā daļa upuru ir tieši civiliedzīvotāji; tā kā gan valdības, gan separātistu spēki pastāvīgi īsteno represijas cits pret citu, tīši vēršoties pret civiliedzīvotājiem un neaizsargātām iedzīvotāju grupām;

I. tā kā cilvēktiesību jurists, ievērojams angļvalodīgās minoritātes tiesību aizstāvis un miermīlīga krīzes risinājuma aizstāvis *Felix Agbor Nkongho* ir vairākkārt saņēmis nāves draudus no bruņotajiem separātistu grupējumiem; tā kā viņš nav vienīgais, kas saskāries ar uzbrukumiem un vajāšanu;

J. tā kā kopš 2018. gada vēlēšanām politiskā spriedze ir pāraugusi naida runā uz etniskās piederības vai politisko uzskatu pamata, ko savukārt pastiprina sociālo mediju platformas;

K. tā kā karadarbības vai iespējamas sadarbības ar separātistiem dēļ valdības spēki ir veikuši civiliedzīvotāju, tostarp sieviešu un bērnu, sodīšanu ar nāvi bez tiesas sprieduma, spīdzināšanu un necilvēcīgu izturēšanos, seksuālu vardarbību, tostarp izvarošanu, un dzimumbalstītu vardarbību, iznīcinājuši īpašumu, tostarp ciematus, mājokļus, veselības aprūpes iestādes un slimnīcas, izlaupījuši īpašumu, kā arī patvaļīgi arestējuši un apcietinājuši pilsoņus;

L. tā kā 2021. gada pirmajos piecos mēnešos bruņoti separātisti 13 pilsētās veica vismaz 27 uzbrukumus ar improvizētām sprāgstierīcēm — vairāk nekā visos iepriekšējos krīzes gados kopā; tā kā viņi ir izvarojuši, nogalinājuši, spīdzinājuši, pakļāvuši vardarbīgiem uzbrukumiem, draudējuši un nolaupījuši simtiem cilvēku, ieskaitot sievietes, humānās palīdzības darbiniekus, skolotājus un bērnus, pieņemot, ka šie cilvēki ir sadarbojušies ar militārajiem spēkiem;

M. tā kā konflikts ir nesamērīgi ietekmējis bērnus un piespiedu skolu boikota dēļ angļvalodīgajos reģionos 700 000 audzēkņu ir liegtas tiesības uz izglītību; tā kā 2021. gada augustā Kamerūnā bērni bija 28 % no visiem dzimumbalstītās vardarbības upuriem un viņi saskaras ar paaugstinātu bērnu vervēšanas, bērnu darba un vardarbības pret bērniem risku, un tiek ziņots, ka vairāk nekā 50 % bērnu šajā valstī ir piedzīvojuši vardarbību; tā kā saskaņā ar ANO Iedzīvotāju fonda datiem 38 % Kamerūnas sieviešu vecumā no 20 līdz 24 gadiem bija apprecējušās pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas un 13 % bija apprecējušās pirms 15 gadu vecuma sasniegšanas;

N. tā kā prezidents *P. Biya*, reaģējot uz starptautisko spiedienu, izveidoja komisiju, kurai bija jāizmeklē slepkavības Ngarbuhā un pēc kuras darba valdība atzina, ka tās drošības spēki ir zināmā mērā atbildīgi, un paziņoja par iesaistīto personu aizturēšanu; tā kā tomēr par šo lietu nav pieejama nekāda sīkāka informācija;

O. tā kā tika stingri nodrošināta lokdauna izpilde, ieskaitot gandrīz visu skolu un mācību centru slēgšanu; tā kā pret personām, kas atteicās ievērot lokdaunu, tostarp bērniem un skolotājiem, tika vērsta vardarbība; tā kā notika uzbrukumi skolām, augstskolām un slimnīcām, tādējādi saasinot un paildzinot pārkāpumus pret tiesībām uz piekļuvi izglītībai un izraisot veselības aprūpes pamatpakalpojumu trūkumu;

P. tā kā kopš 2018. gada prezidenta vēlēšanām valstī ir pieaugusi spriedze; tā kā 2019. gada septembrī prezidents *P. Biya* organizēja nacionālo dialogu, lai atrisinātu konfliktu starp bruņotajiem spēkiem un separātistu nemierniekiem angļvalodīgajos reģionos; tā kā divus gadus vēlāk pasākumu īstenošana ir devusi maz rezultātu; tā kā dažādi mēģinājumi 2020. un 2021. gadā atrisināt krīzi Kamerūnā ir bijuši neveiksmīgi;

Q. tā kā vēl nav parakstīti prezidenta dekrēti, kas paredz kompetenču nodošanu un cilvēkresursu un finanšu resursu pakāpenisku nodošanu decentralizētajām iestādēm, lai faktiski īstenotu decentralizācijas procesu;

R. tā kā valdība joprojām ierobežo vārda un biedrošanās brīvību un ir kļuvusi arvien neiecietīgāka pret politisko opozīciju; tā kā simtiem opozīcijas partijas biedru un atbalstītāju tika aizturēti pēc demonstrācijām, kurās tika aicināts rast miermīlīgu krīzes risinājumu angļvalodīgajos reģionos; tā kā pastāvīgi tiek noteikti ierobežojumi politiskajiem oponentiem, protestētājiem, žurnālistiem un pilsoniskajai sabiedrībai;

S. tā kā Kamerūnas kriminālkodekss soda seksuālās attiecības starp viena dzimuma personām ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem; tā kā pēdējos gados un mēnešos ir ziņots par daudziem LGBTQI aizturēšanas un vajāšanas gadījumiem;

T. tā kā Kamerūnu apdraud papildu faktori: *Boko Haram* un Islama valsts Rietumāfrikas province (*ISWAP*) Galējo Ziemeļu reģionā; tā kā islamistu bruņotā grupējuma *Boko Haram* uzbrukumi cita starpā izpaužas kā ikdienas slepkavības, nolaupīšanas, laupīšanas un īpašuma iznīcināšana, kas ir uzskatāmas par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un starptautisko tiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem; tā kā šādos uzbrukumos ir iesaistīti arī bērni, kas pašuzspridzinās, un bērni kareivji; tā kā kopš 2020. gada decembra *Boko Haram* ir nogalinājusi vismaz 80 civiliedzīvotājus un kopš 2021. gada augusta valsts iekšienē ir pārvietoti vairāk nekā 340 000 cilvēku; tā kā *Boko Haram* vadītāja *Abubakar Shekau* hipotētiskā nāve Nigērijas teritorijā notikušā sadursmē ar *ISWAP* atšķēlušo grupējumu palīdzēja nostiprināt *ISWAP* varu un Kamerūnas Galējo Ziemeļu reģionā palielināja nedrošību; tā kā valdības spēki cietušos iedzīvotājus efektīvi aizsargāt nespēj,

1. pauž nopietnas bažas par stāvokli cilvēktiesību jomā Kamerūnā; uzsver pilsoņu tiesības uz vārda, pulcēšanās un biedrošanās brīvību; prasa ievērot cilvēktiesības un mudina Kamerūnas valdību veikt visus nepieciešamos pasākumus, ar kuriem tiktu pildītas tās saistības šīs tiesības aizsargāt;

2. mudina Kamerūnas valdību un separātistu grupu politiskos un militāros vadītājus vienoties par humanitāru pamieru un rosina konfliktā iesaistītās puses panākt vienošanos par uzticības veicināšanas pasākumiem, piemēram, nevardarbīgu politieslodzīto atbrīvošanu un skolu boikotu atcelšanu; mudina prezidenta *P. Biya* valdību un anglofonos separātistus nekavējoties atsākt miera sarunas; rosina starptautisko sabiedrību, jo īpaši Āfrikas Savienību, Centrālās Āfrikas valstis un ES, palīdzēt veicināt dialogu, piedāvājot savus starpniecības pakalpojumus; uzsver reģionālās sadarbības nozīmi un mudina valdību cieši sadarboties ar Āfrikas Savienību un Centrālās Āfrikas valstu ekonomikas kopienu; pauž nožēlu par abu konfliktā iesaistīto pušu nespēju un nevēlēšanos sēsties pie patiesi jēgpilnu tādu miera sarunu galda, kas palīdzētu atrisināt konfliktu; pauž pārliecību, ka politiskais dialogs, kas noritētu kompromisa, efektīvas politiskās līdzdalības un iekļaušanas garā, tostarp, iekļaujot visas attiecīgās ieinteresētās personas, ir uzskatāms par vienīgo risinājumu, kā iedibināt ilgstošu mieru; aicina gan Kamerūnas valdību, gan separātistu grupu vadītājus izmantot no trešo personu puses paustos starpniecības piedāvājumus, lai tūlīt sāktu tiešas sarunas;

3. kritizē cilvēktiesību pārkāpumus un starptautisko tiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumus, kurus ir izdarījušas bruņotajā konfliktā iesaistītās puses, un uzsver, ka ir svarīgi cīnīties pret nesodāmību; aicina Kamerūnas iestādes nodrošināt neatkarīgu, efektīvu, pārredzamu un objektīvu izmeklēšanu, kā arī saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un standartiem saukt pie atbildības gan valsts, gan nevalstisko subjektus par izdarītajiem smagajiem pārkāpumiem un ļaunprātībām, un prasa taisnīgā tiesā saukt pie atbildības un tiesāt cilvēktiesību pārkāpējus, lai izbeigtu nesodāmību un nodrošinātu tiesu iestāžu neatkarību, kas ir uzskatāmas par tiesiskuma un funkcionējošas demokrātiskas valsts pamatelementiem;

4. aicina Kamerūnas valdību parakstīt un ratificēt Starptautiskās Krimināltiesas Romas statūtus; mudina ES izmantot visu politisko ietekmi, kuru tā var īstenot, sniedzot attīstības palīdzību un realizējot citas divpusējās programmas, lai tādējādi pastiprinātu cilvēktiesību aizsardzību Kamerūnā;

5. iebilst pret militāro tiesu izmantošanu civiliedzīvotāju tiesāšanā; atgādina par starptautiskajām saistībām nodrošināt taisnīgu tiesu, kas Kamerūnai ir saistošas, atgādina Kamerūnai par tās pienākumu atbalstīt visu pilsoņu tiesības uz taisnīgu tiesu neatkarīgās tiesās un atgādina, ka militārā tiesa piekritīga civiliedzīvotāju lietās būt nedrīkstētu;

6. aicina Kamerūnas iestādes pārtraukt pret cilvēkiem ierosināt tiesvedības militārās tiesās, kurās rezultāts jau ir iepriekš noteikts un tiek piemērots nāvessods, kas ir pretrunā starptautiskajām cilvēktiesībām; atgādina, ka Kamerūnā kopš 1997. gada nāvessods piemērots nav, kas šīs valsts virzībā uz pilnīgu tā atcelšanu ir uzskatāms par pagrieziena punktu; atkārtoti apliecina ES nostāju pret nāvessodu visos gadījumos un bez izņēmuma; aicina Kamerūnas valdību nodrošināt tās atcelšanu; aicina Kamerūnu parakstīt un ratificēt Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām Otro fakultatīvo protokolu par nāvessoda atcelšanu; mudina tiesas no šādu sodu piespriešanas atturēties un apliecināt atteikšanos no nāvessodu piemērošanas;

7. pauž nožēlu par vardarbības izmantošanu, jo īpaši pret bērniem, un pauž īpašas bažas par krīzes ietekmi uz bērniem; aicina abas konfliktā iesaistītās puses pārtraukt apzinātu vēršanos pret civiliedzīvotājiem un mudina separātistus nekavējoties novērst uzbrukumus skolām un uzreiz izbeigt visus piespiedu boikotus izglītības jomā, ļaujot visiem skolēniem un skolotājiem droši atgriezties skolā;

8. aicina Kamerūnas iestādes šajā valstī, jo īpaši konfliktu zonās, aizsargāt visas sievietes un veicināt dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm, veicinot sieviešu un sieviešu tiesību organizāciju līdzdalību sabiedriskajā un politiskajā dzīvē; prasa izstrādāt īpašus ES pasākumus, kas stiprinātu dažādu sieviešu grupu tiesības, īpašu uzmanību pievēršot jauniešiem, migrantiem, sievietēm ar *HIV*, *LGBTKI* un cilvēkiem ar invaliditāti;

9. uzskata, ka decentralizācijas process, kas tiek uzskatīts par ekonomiskās, sociālās un politiskās pārvaldības sistēmu, kalpo par galveno instrumentu, ar kura palīdzību var reaģēt uz daudzajām attīstības problēmām, piemēram, palielinot vietējo politiķu un vietējo pārvaldes iestāžu pārskatatbildību iepretim politiski aktīvajiem iedzīvotājiem; atzinīgi vērtē ES šim procesam sniegto atbalstu;

10. nosoda pārmērīgu spēka izmantošanu un ļaunprātīgu tā izmantošanu pret politiskajiem oponentiem un miermīlīgiem protestētājiem; pauž nožēlu par to, ka Covid-19 pandēmijas aizsegā tiek izmantoti pārvietošanās ierobežojumi, piemēram, komandantstundas vai publisku sanāksmju aizliegums, lai ierobežotu vārda, preses un miermīlīgas pulcēšanās brīvību; izsaka bažas par vārda brīvības un preses brīvības stāvokli Kamerūnā; pauž nožēlu par žurnālistu un opozīcijas politiķu patvaļīgu apcietināšanu un vajāšanu un politiskās opozīcijas apklusināšanu; aicina Kamerūnas iestādes nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot politiskos oponentus, protestētājus un visus pārējos pilsoņus, kas arestēti ir patvaļīgi un aizturēti ir tikai politisku apsvērumu dēļ; negatīvi izsakās par pamatbrīvību pārkāpumiem;

11. aicina sociālo plašsaziņas līdzekļu platformas sadarboties ar valdību, opozīciju un pilsonisko sabiedrību, lai nodrošinātu, ka to lapas tiek pārbaudītas, un ierobežotu musinošu saturu, naida runu un maldinošu informāciju, kas kopienu attiecības grauj vēl vairāk;

12. pauž nožēlu par to, ka vairāk nekā 40 000 cilvēku tika liegta pārtikas palīdzība drošības apdraudējuma un ceļu blokādes dēļ ziemeļrietumu un dienvidrietumu reģionos, kā arī par nesenajiem uzbrukumiem veselības aprūpes iestādēm un veselības aprūpes darbiniekiem, kā arī par to, ka pārvietošanās ierobežojumu dēļ humanitārās darbības tika aizliegtas; nosoda humanitārās palīdzības bloķēšanu un uzbrukumus humanitārās palīdzības darbiniekiem, tostarp viņu nolaupīšanu, vajāšanu un slepkavības Kamerūnas ziemeļrietumu un dienvidrietumu reģionos, un ne mazāk nosodoši izsakās par aizvien pieaugošo to neatkarīgo novērotāju un cilvēktiesību aizstāvju, jo īpaši tiesību aizstāvju sieviešu, iebiedēšanu, kuru darbs ir svarīgāks kā jebkad agrāk, ja ņem vērā smagos cilvēktiesību pārkāpumus, ko ir izdarījušas visas konfliktā iesaistītās puses; uzstāj, ka visām konfliktā iesaistītajām pusēm nekavējoties ir jānodrošina neierobežota piekļuve humanitārajai palīdzībai; aicina Kamerūnas valdību gādāt par to, lai humanitārā palīdzība sasniegtu krīzes skartos reģionus;

13. prasa ANO un ES turpināt uzraudzīt humanitāro situāciju un novērtēt vajadzības; prasa, lai starptautiskā sabiedrība, tostarp ES un tās dalībvalstis, steidzami sniegtu humanitāro palīdzību nolūkā iedarbīgi reaģēt un attiecīgi apmierināt iedzīvotāju neatliekamās vajadzības; uzskata, ka būtu lietderīgi uz Kamerūnu nosūtīt ANO Cilvēktiesību padomes faktu vākšanas misiju, kas noteiktu, cik lielā mērā un kurš ir pārkāpis starptautiskās cilvēktiesības un starptautiskās humanitārās tiesības;

14. nosoda *Boko Haram* Kamerūnā veiktās teroristiskās darbības; atzīst Kamerūnas iestāžu centienus šo grupu apkarot; aicina starptautisko sabiedrību atbalstīt visus centienus, ar kuriem apkaro islamistu bruņoto grupējumu; uzstāj, ka terorismu var efektīvi apkarot tikai tad, ja mēs novēršam ar nevienlīdzību saistītos cēloņus un īpašās problēmas;

15. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Komisijai, Padomei, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam/ Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, ANO ģenerālsekretāram, Kamerūnas valdībai un parlamentam un ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas līdzpriekšsēdētājiem.